

32004L0048

30.4.2004.

EIROPAS SAVIENĪBAS OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 157/45

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2004/48/EK**(2004. gada 29. aprīlis)****par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

apspriedušies ar Reģionu komiteju,

rīkojoties saskaņā ar kārtību, kas noteikta Līguma 251. pantā ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Iekšējā tirgus īstenošana paredz likvidēt pārvietošanās brīvības ierobežojumus un konkurences izkropļojumus, izveidojot vidi, kas veicina jauninājumu ieviešanu un ieguldījumus. Šai sakarā intelektuālā īpašuma aizsardzībai ir ļoti liela loma iekšējā tirgus veiksmīgas darbības nodrošināšanā. Intelektuālā īpašuma aizsardzība ir svarīga ne vien jauninājumu un jaunrades veicināšanai, bet arī nodarbinātības attīstībai un konkurētspējas uzlabošanai.
- (2) Intelektuālā īpašuma aizsardzībai ir jāļauj izgudrotājam vai radītājam gūt likumīgu peļņu no sava izgudrojuma vai darba. Tai arī jāveicina iespējami plašāka darbu, ideju un jaunas speciālās profesionālās informācijas izplatīšanās. Tai pat laikā tā nedrīkst traucēt izteiksmes brīvību, brīvu informācijas apriti vai personas datu aizsardzību, tostarp interetā.
- (3) Tomēr, nepastāvot efektīviem intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības līdzekļiem, netiek veicināta jauninājumu ieviešana un jaunrade un mazinās ieguldījumi. Tādēļ ir jānodrošina, ka materiālās tiesības intelektuālā īpašuma jomā, kas pašreiz lielā mērā ir *acquis communautaire* sastāvdaļa, Kopienā piemēro efektīvi. Šai sakarā intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas līdzekļiem ir milzīga nozīme iekšējā tirgus veiksmīgas darbības nodrošināšanā.
- (4) Starptautiskā mērogā visām dalībvalstīm un pašai Kopienai tās kompetences jomās ir saistošs Līgums par intelektuālā

īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību (TRIPS līgums), kurš kā Urugvajas kārtas daudzpusējo sarunu sastāvdaļa apstiprināts ar Padomes Lēmumu 94/800/EK ⁽³⁾ un noslēgts saskaņā ar Pasaules tirdzniecības organizāciju.

- (5) Līgums par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību, jo īpaši ietver noteikumus par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas līdzekļiem, kas ir vienoti starptautiskā līmenī piemērojami standarti un ko piemēro visās dalībvalstīs. Šī direktīva neietekmē dalībvalstu starptautiskās saistības, tostarp saistības saskaņā ar Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību.
- (6) Pastāv arī starptautiskas konvencijas, kuru puses ir visas dalībvalstis un kuras satur noteikumus par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas līdzekļiem. Šo konvenciju skaitā ir jo īpaši Parīzes Konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, Bernes Konvencija par literāro un mākslas darbu aizsardzību un Romas Konvencija par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību.
- (7) Komisijas rīkotajās konsultācijās par šo jautājumu ir konstatēts, ka dalībvalstīs, neskatoties uz Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību, joprojām pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas līdzekļiem. Piemēram, noteikumi par pagaidu pasākumu piemērošanu, ko jo īpaši izmanto, lai saglabātu pierādījumus, zaudējumu aprēķināšana vai noteikumi par tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu dažādās dalībvalstīs būtiski atšķiras. Dažās dalībvalstīs nav tādu pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu kā tiesības uz informāciju un tirgū laisto preču, kuru sakarā izdarīts pārkāpums, izņemšanu no pārdošanas par pārkāpēja līdzekļiem.
- (8) Dalībvalstu sistēmu atšķirības attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu kaitē iekšējā tirgus pareizai darbībai, un to dēļ nav iespējams nodrošināt, ka intelektuālā īpašuma tiesības visā Kopienā ir vienādā mērā aizsargātas. Šī situācija neveicina brīvu apriti iekšējā tirgū un nerada veselīgai konkurencei labvēlīgu vidi.

⁽¹⁾ OV C 32, 5.2.2004., 15. lpp.⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2004. gada 9. marta Atzinums (vēl nav publicēts Oficiālajā Vēstnesī) un Padomes 2004. gada 26. aprīļa Lēmums.⁽³⁾ OV L 336, 23.12.1994., 1. lpp.

- (9) Pasreizējās atšķirības veicina arī materiālo tiesību intelektuālā īpašuma jomā vājināšanos un iekšējā tirgus sadrumstalošanos minētajā jomā. Tas rada uzticības trūkumu iekšējā tirgus uzņēmēju vidū, līdz ar to mazinot ieguldījumus jauninājumu ieviešanā un jaunradē. Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumi, šķiet, arvien biežāk ir saistīti ar organizēto noziedzību. Aizvien plašāka interneta lietošana ļauj pirātiskos ražojumus nekavējoties izplatīt visā pasaulē. Kopienas mērogā, izmantojot īpašu rīcību, ir jānodrošina efektīva materiālo tiesību intelektuālā īpašuma jomā piemērošana. Tādēļ dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana šajā jomā ir svarīgs priekšnoteikums pareizai iekšējā tirgus darbībai.
- (10) Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt tiesību sistēmas, lai iekšējā tirgū nodrošinātu augstu, līdzvērtīgu un viendabīgu aizsardzības līmeni.
- (11) Šīs direktīvas mērķis nav paredzēt saskaņotus noteikumus attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību, jurisdikciju, civiltiesību un komerciesību lēmumu atzīšanu un piemērošanu vai paredzēt piemērojamās tiesības. Pastāv Kopienas tiesību akti, kas kopumā reglamentē šādus jautājumus un principā ir piemērojami arī intelektuālajam īpašumam.
- (12) Šī direktīva neietekmē konkurences noteikumu piemērošanu un jo īpaši Līguma 81. un 82. panta noteikumu piemērošanu. Šajā direktīvā paredzētie pasākumi nav izmantotami nepamatotai konkurences ierobežošanai pretrunā ar Līgumu.
- (13) Šīs direktīvas darbības joma ir jānosaka iespējami plaša, lai tā aptvertu visas intelektuālā īpašuma tiesības, uz ko attiecas Kopienas noteikumi šajā jomā un/vai attiecīgās dalībvalsts tiesību akti. Tomēr šī prasība nekavē tās dalībvalstis, kas to vēlas, iekšējiem mērķiem paplašināt šīs direktīvas noteikumus, lai iekļautu tiesību aktus, kas attiecas uz negodīgu konkurenci, tostarp uz pirātiskām kopijām, vai līdzīgām darbībām.
- (14) Pasākumi, kas paredzēti 6. panta 2. punktā, 8. panta 1. punktā un 9. panta 2. punktā, ir jāpiemēro tikai attiecībā uz darbībām, ko veic komercnolūkā. Tas neierobežo dalībvalstu iespēju šos pasākumus piemērot arī citām darbībām. Komercnolūkā veiktas darbības ir darbības, ko veic, lai gūtu tiešu vai netiešu ekonomisku vai komerciālu labumu; tas parasti izslēdz darbības, ko godprātīgi veic galapatērētāji.
- (15) Šī direktīva neietekmē materiālās tiesības par intelektuālo īpašumu, Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada
13. decembra Direktīvu 1999/93/EK par Kopienas elektronisko parakstu sistēmu⁽²⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvu 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū⁽³⁾.
- (16) Šīs direktīvas noteikumi neskar īpašos noteikumus par tiesību piemērošanu un izņēmumiem autortiesību un blakustiesību jomā, kuri paredzēti Kopienas tiesību aktos, un jo īpaši noteikumus, kuri paredzēti Padomes 1991. gada 14. maija Direktīvā 91/250/EEK par datorprogrammu tiesisko aizsardzību⁽⁴⁾ vai Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvā 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā⁽⁵⁾.
- (17) Šajā direktīvā paredzētie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi katrā atsevišķā gadījumā ir jānosaka tā, lai pienācīgi ņemtu vērā attiecīgā gadījuma specifiku, tostarp attiecīgo intelektuālā īpašuma tiesību īpašās pazīmes un, ja vajadzīgs, to, vai pārkāpums ir izdarīts apzināti vai neapzināti.
- (18) Personām, kam ir tiesības pieprasīt šo pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu piemērošanu, ir jābūt ne tikai tiesību subjektiem, bet arī personām, kas ir tieši ieinteresētas un kam ir tiesības celt prasību tiesā, ciktāl to ļauj piemērojamie tiesību akti, un to skaitā var būt profesionālas organizācijas, kas nodarbojas ar minēto tiesību pārvaldību vai kas izveidotas to kolektīvo un individuālo interešu aizstāvēbai, par kurām tās atbild.
- (19) Tā kā autortiesības pastāv no darba radīšanas brīža un tām nav vajadzīga formāla reģistrēšana, ir lietderīgi pieņemt noteikumu, kas paredzēts Bernes Konvencijas 15. pantā un nosaka prezumpciju, saskaņā ar kuru literāra vai mākslas darba autoru uzskata par autoru, ja viņa(-s) vārds ir minēts darbā vai uz tā. Līdzīga prezumpcija ir jāpiemēro blakustiesību īpašniekiem, jo bieži tieši viņi, piemēram, fonogrammu producenti, ir tie, kas aizstāv attiecīgās tiesības un iesaistās pirātisma apkarošanā.
- (20) Ņemot vērā to, ka pierādījumiem ir ļoti būtiska nozīme intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma konstatēšanā, ir jānodrošina, ka ir pieejami efektīvi pierādījumu uzrādīšanas, iegūšanas un saglabāšanas līdzekļi. Nosakot attiecīgo kārtību, ir jāņem vērā aizstāvības tiesības un jāparedz vajadzīgās garantijas, tostarp konfidencialas informācijas aizsardzība. Attiecībā uz komerciāla rakstura pārkāpumiem ir svarīgi arī tas, lai tiesas var vajadzības gadījumā piekļūt iespējamā pārkāpēja rīcībā esošajiem banku, finanšu vai tirdzniecības dokumentiem.

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.)

⁽²⁾ OV L 13, 19.1.2000., 12. lpp.

⁽³⁾ OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 122, 17.5.1991., 42. lpp. Direktīva grozījumi izdarīti ar Direktīvu 93/98/EEK (OV L 290, 24.11.1993., 9. lpp.).

⁽⁵⁾ OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.

- (21) Dažās dalībvalstīs pastāv citi pasākumi, kas paredzēti augsta aizsardzības līmeņa nodrošināšanai, un tie ir jādara pieejami visās dalībvalstīs. Tas attiecas uz tiesībām uz informāciju, kuras ļauj iegūt precīzu informāciju par to preču vai pakalpojumu izcelsmi, uz ko attiecas pārkāpums, kā arī par to izplatīšanas kanāliem un visu to trešo personu identitāti, kas ir iesaistītas pārkāpumā.
- (22) Ļoti svarīgi ir arī paredzēt pagaidu pasākumus pārkāpumu tūlītējai izbeigšanai, negaidot lēmumu par lietas būtību, tai pat laikā ievērojot aizstāvības tiesības, nodrošinot pagaidu pasākumu proporcionālītāti atbilstīgi attiecīgā gadījuma raksturam un nodrošinot vajadzīgās garantijas to izmaksu un kaitējuma segšanai, kas atbildētājam rodas nepamatotas prasības dēļ. Šādi pasākumi ir jo īpaši vajadzīgi gadījumos, kad jebkura kavēšanās var radīt neatgriezenisku kaitējumu intelektuālo īpašuma tiesību īpašniekam.
- (23) Neskarot citus pieejamos pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus, tiesību īpašniekiem ir jābūt iespējai lūgt piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā uz starpnieku, kura pakalpojumus kāda trešā persona izmanto, lai pārkāptu tiesību īpašnieka rūpnieciskā īpašuma tiesības. Nosacījumi un kārtība, kas attiecas uz minētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ir jāparedz dalībvalstu tiesību aktos. Attiecībā uz autortiesību un blakustiesību pārkāpumiem visaptverošs saskaņošanas līmenis jau ir paredzēts Direktīvā 2001/29/EK. Tādēļ Direktīvas 2001/29/EK 8. panta 3. punktu šīs direktīvas noteikumi neietekmē.
- (24) Attiecīgā gadījumā un ja ir pamatoti apstākļi, paredzamiem pasākumiem, kārtībai un aizsardzības līdzekļiem ir jāietver aizlieguma pasākumi, kuru mērķis ir novērst turpmākus intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus. Turklāt ir jāparedz korektīvi pasākumi, kurus izmaksās attiecīgā gadījumā sedz pārkāpējs, piemēram, attiecīgo preču izņemšana no pārdošanas un galīga izņemšana no tirdzniecības aprites vai iznīcināšana, kā arī attiecīgā gadījumā to materiālu un darbarīku iznīcināšana, ko galvenokārt izmanto minēto preču radīšanai vai ražošanai. Paredzot šos korektīvos pasākumus, ņem vērā trešo personu intereses, tostarp jo īpaši to patērētāju un privātpersonu intereses, kas rīkojas godprātīgi.
- (25) Ja pārkāpumu izdara neapzināti un nevis nolaidības vai neuzmanības dēļ un ja šajā direktīvā paredzētie korektīvie pasākumi vai tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir neproporcionāli, dalībvalstis var paredzēt iespēju attiecīgos gadījumos kā alternatīvu pasākumu cietušajai pusei piešķirt finansiālu kompensāciju. Tomēr, ja viltoto preču komerciāla izmantošana vai pakalpojumu sniegšana rada citu likuma pārkāpumu, kas nav intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, vai var radīt kaitējumu patērētājiem, šāda preču izmantošana vai pakalpojumu sniegšana ir aizliegta.
- (26) Lai nodrošinātu kompensāciju par tāda pārkāpuma radīto kaitējumu, ko pārkāpējs, iesaistoties kādā darbībā, ir izdarījis apzināti vai viņam ir bijis pamats apzināties, ka minētā darbība radīs šādu pārkāpumu, tiesību īpašniekam izmaksājamo atlīdzību nosaka, ņemot vērā visus attiecīgos aspektus, piemēram, tiesību īpašnieka ienākumu zudumu vai pārkāpēja negodīgi gūto peļņu un attiecīgā gadījumā tiesību īpašniekam radīto morālo kaitējumu. Gadījumos, kad ir grūti noteikt faktiski radītā kaitējuma apjomu, kā alternatīvu atlīdzības summas noteikšanai var izmantot tāds elementus kā honorārus vai maksu, ko tiesību īpašnieks būtu saņēmis, ja pārkāpējs būtu prasījis atļauju izmantot attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības. Šīs direktīvas mērķis nav paredzēt dalībvalstīm saistības noteikt soda maksu, bet gan kompensāciju, ko nosaka atbilstīgi objektīvam kritērijam, ņemot vērā tiesību īpašniekam radītos zaudējumus, piemēram, izdevumus pārkāpuma un pārkāpēja noteikšanā un meklēšanā.
- (27) Ir lietderīgi lēmumus par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu gadījumiem publicēt, lai tie darbotos kā papildu preventīvs pasākums attiecībā uz turpmākiem pārkāpumiem un veicinātu visas sabiedrības informētību.
- (28) Papildus civiliem un administratīviem pasākumiem, kārtībai un aizsardzības līdzekļiem, kas paredzēti šajā direktīvā, kā līdzekli intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas nodrošināšanai attiecīgos gadījumos var izmantot arī kriminālsankcijas.
- (29) Ražotājiem ir jāņem aktīva dalība cīņā pret pirātismu un viltošanu. Rīcības kodeksu izstrādāšana aprindās, ko tieši skar pirātisms, ir papildu līdzeklis reglamentējošu noteikumu ietekmes pastiprināšanai. Dalībvalstis sadarbībā ar Komisiju veicina rīcības kodeksu izstrādāšanu kopumā. Optisko disku ražošanas uzraudzība, jo īpaši izmantojot identifikācijas kodu, kas iestrādāts Kopienā ražotos diskos, palīdz ierobežot intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus šajā nozarē, kuru lielā mērā ietekmē pirātisms. Tomēr šie tehniskie aizsardzības pasākumi nav jāizmanto nepareizi, lai aizsargātu tirgus un novērstu paralēlu importu.
- (30) Lai veicinātu vienādu šīs direktīvas piemērošanu, ir lietderīgi paredzēt sadarbības un informācijas apmaiņas sistēmas dalībvalstu starpā, no vienas puses, un dalībvalstu un Komisijas starpā, no otras puses, jo īpaši izveidojot dalībvalstu izraudzītu korespondentu tīklu un gatavojot regulārus ziņojumus, kuros novērtēta šīs direktīvas piemērošana un dažādo valstu iestāžu veikto pasākumu efektivitāte.
- (31) Tā kā minēto iemeslu dēļ šīs direktīvas mērķi ir labāk sasniedzami Kopienas mērogā, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā paredzēto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālātes principu šī direktīva nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.
- (32) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šī direktīva jo īpaši nodrošina intelektuālā īpašuma tiesības saskaņā ar minētās hartas 17. panta 2. punktu,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

Mērķis un piemērošanas joma

1. pants

Priekšmets

Šī direktīva attiecas uz pasākumiem, kārtību un aizsardzības līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Šajā direktīvā termins "intelektuālā īpašuma tiesības" ietver rūpnieciskā īpašuma tiesības.

2. pants

Piemērošanas joma

1. Neskarot līdzekļus, kas Kopienā vai valstu tiesību aktos ir vai var tikt paredzēti, ciktāl šie līdzekļi var būt labvēlīgāki tiesību īpašniekiem, šajā direktīvā paredzētos pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus saskaņā ar 3. pantu piemēro visiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, kas paredzēti Kopienas un/vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos.

2. Šī direktīva neskar īpašos noteikumus par tiesību piemērošanu un izņēmumiem, kas iekļauti Kopienas tiesību aktos par autortiesībām un blakustiesībām, t.i., noteikumus, kas iekļauti Direktīvā 91/250/EEK, jo īpaši tās 7. pantā un Direktīvā 2001/29/EK, jo īpaši tās 2.–6. pantā un 8. pantā.

3. Šī direktīva neattiecas uz:

- a) Kopienas noteikumiem, kas reglamentē materiālās tiesības intelektuālā īpašuma jomā, Direktīvu 95/46/EK, Direktīvu 1999/93/EK vai Direktīvu 2000/31/EK kopumā un jo īpaši Direktīvas 2000/31/EK 12.–15. pantu;
- b) dalībvalstu starptautiskajām saistībām un jo īpaši Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību, tostarp saistībām, kas attiecas uz kriminālprocesu un kriminālsodiem;
- c) dalībvalstu noteikumiem, kas attiecas uz kriminālprocesu vai kriminālsodiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu jomā.

II NODAĻA

Pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi

1. iedaļa

Vispārīgi noteikumi

3. pants

Vispārīgas saistības

1. Dalībvalstis paredz pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu šajā direktīvā paredzēto intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Šie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi, nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi un neietver nepamatotus termiņus vai kavēšanos.

2. Šie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir arī efektīvi, proporcionāli un preventīvi, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.

4. pants

Personas, kas ir tiesīgas prasīt minēto pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu piemērošanu

1. Par personām, kas ir tiesīgas prasīt šajā nodaļā minēto pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu piemērošanu, dalībvalstis atzīst:

- a) intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekus saskaņā ar piemērojamo tiesību aktu noteikumiem;
- b) visas citas personas, kas ir pilnvarotas izmantot šīs tiesības, jo īpaši licenciātus, ciktāl to pieļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem;
- c) intelektuālā īpašuma kolektīvo tiesību pārvaldes iestādes, ko regulāri atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekus, ciktāl to ļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem;
- d) profesionālās aizstāvības iestādes, ko regulāri atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekus, ciktāl to ļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem.

5. pants

Autorības vai īpašuma tiesību prezumpcija

Šajā direktīvā paredzēto pasākumu, kārtības un aizsardzības līdzekļu piemērošanas nolūkā:

- a) lai literāra vai mākslas darba autoru, ja vien nav pierādījumu par pretējo, uzskatītu par autoru, kas tādēļ ir arī tiesīgs uzsākt tiesvedību pret iespējamo pārkāpēju, ir pietiekami, ka viņa(-s) vārds ir, kā parasti, minēts darbā vai uz tā;
- b) noteikumu, kas minēts a) daļā, ar attiecīgajām izmaiņām piemēro blakustiesību īpašniekiem attiecībā uz to aizsargāto īpašuma priekšmetu.

2. iedaļa

Pierādījumi

6. pants

Pierādījumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, ja kāda puse, iesniedzot prasību, ir sniegusi tai pieejamus pierādījumus, kuri ir pietiekami attiecībā uz minēto prasību, un prasības pamatojumā ir precizējusi pierādījumus, kas ir pretējās puses rīcībā, tad kompetentās tiesu iestādes var prasīt pretējai pusei uzrādīt minētos pierādījumus, ievērojot konfidencialas informācijas aizsardzības prasības. Šā punkta nolūkā dalībvalstis var paredzēt, ka, lai pierādījumus uzskatītu par pamatotiem, kompetentajām tiesu iestādēm ir jāizvērtē paraugi no ievērojama skaita attiecīgā darba vai cita aizsargāta īpašuma priekšmeta kopiju.

2. Ja izdarīts komerciāla rakstura pārkāpums, tad dalībvalstis saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai kompetentās tiesu iestādes, saņemot iesniegumu no kādas puses, attiecīgā gadījumā var pieprasīt pretējās puses rīcībā esošos banku, finanšu vai tirdzniecības dokumentus, ievērojot konfidencialitātes aizsardzības prasības.

7. pants

Pasākumi pierādījumu saglabāšanai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pat pirms tiesvedības uzsākšanas kādā lietā kompetentās tiesu iestādes, saņemot iesniegumu no puses, kas ir sniegusi tai pieejamus pierādījumus, lai pamatotu apgalvojumu, ka tās intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas vai drīzumā tiks pārkāptas, piemēro ātrus un efektīvus pasākumus, lai saglabātu attiecīgos pierādījumus attiecībā uz iespējamo pārkāpumu, ievērojot konfidencialitātes aizsardzības prasības. Šādi pasākumi var ietvert kontrafakta preču un attiecīgā gadījumā to materiālu un darbarīku, ko izmanto šo preču ražošanai un/vai izplatīšanai, kā arī ar minētajām precēm saistīto dokumentu sīku aprakstīšanu, ņemot vai neņemot to paraugus, vai arestu. Šos pasākumus vajadzības gadījumā veic, nesaņemot atbildi no pretējās puses, jo īpaši gadījumos, kad jebkura kavēšanās var radīt neatgriezenisku kaitējumu tiesību īpašniekam vai kad ir uzskatāmi redzams, ka pierādījumus var iznīcināt.

Ja pasākumus pierādījumu saglabāšanai veic, nesaņemot otras puses atbildi, puses, uz ko minētie pasākumi attiecas, par tiem informē vēlākais tūlīt pēc pasākumu veikšanas. Pēc iesaistīto personu pieprasījuma veic atkārtotu lietas izskatīšanu, ietverot tiesības tikt uzklautām, lai pieņemamā laika posmā pēc informēšanas par pasākumu veikšanu izņemtu, vai minētie pasākumi ir jāgroza, jāatceļ vai jāapstiprina.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka, veicot pasākumus pierādījumu saglabāšanai, var prasīt, lai prasītājs iemaksā attiecīgu drošības naudu vai sniedz līdzvērtīgu garantiju, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai par atbildētājam nodarīto kaitējumu, kā paredzēts 4. punktā.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka, neskarot kompensāciju, ko var prasīt, pēc atbildētāja pieprasījuma pasākumus pierādījumu saglabāšanai atceļ vai tie vairs nav spēkā, ja prasītājs pieņemamā laika posmā kompetentajā tiesu iestādē neuzsāk tiesvedību attiecīgās lietas sakarā; minēto laika posmu, ja dalībvalsts tiesību akti to ļauj, nosaka tiesu iestāde, kas piemērojusi attiecīgos pasākumus, vai, ja minēto laika posmu šādi nenosaka, tas nepārsniedz 20 darbdienu vai 31 kalendāro dienu – atkarībā no tā, kurš termiņš ir ilgāks.

4. Ja pasākumus pierādījumu saglabāšanai atceļ vai ja tie vairs nav spēkā prasītāja rīcības vai rīcības trūkuma dēļ, vai ja vēlāk konstatē, ka intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma vai pārkāpuma drauda nav bijis, tiesu iestādes ir pilnvarotas pēc atbildētāja pieprasījuma likt prasītājam sniegt atbildētājam atbilstošu kompensāciju par minēto pasākumu radīto kaitējumu.

5. Dalībvalstis var veikt pasākumus liecinieku personības aizsardzībai.

3. iedaļa

Tiesības uz informāciju

8. pants

Tiesības uz informāciju

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes tās tiesvedības sakarā, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, un, atbildot uz pamatotu un samērīgu prasību, var pieprasīt, lai informāciju par to preču vai pakalpojumu izcelsmi un izplatīšanas tīkliem, ar kurām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, sniedz pārkāpējs un/vai cita persona:

- par ko ir konstatēts, ka tās rīcībā ir kontrafakta preces komercdarbībai raksturīgā daudzumā;
- par ko ir konstatēts, ka tā izmanto kontrafakta pakalpojumus komercdarbībai raksturīgā daudzumā;
- par ko ir konstatēts, ka tā komercdarbībai raksturīgā daudzumā sniedz pakalpojumus, kurus izmanto kontrafakta darbībās; vai arī
- ko a), b) vai c) apakšpunktā minētās personas ir norādījušas kā personu, kura iesaistīta attiecīgo preču producēšanā, ražošanā vai izplatīšanā vai attiecīgo pakalpojumu sniegšanā.

2. Šā panta 1. punktā minētā informācija ietver:

- attiecīgo preču vai pakalpojumu producentu, ražotāju, izplatītāju, piegādātāju un citu bijušo turētāju vārdus vai nosaukumus un adreses, kā arī paredzētos vairumtirgotājus un mazumtirgotājus;
- informāciju par saražotajiem, izplatītajiem, piegādātajiem, saņemtajiem vai pasūtītajiem daudzumiem, kā arī cenu, kas maksāta par attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem.

3. Šā panta 1. un 2. punktu piemēro, neskarot citas tiesību normas, kas:

- piešķir tiesību īpašniekam tiesības saņemt plašāku informāciju;
- reglamentē tās informācijas izmantošanu civilajā tiesvedībā vai kriminālprocesā, kura iegūta saskaņā ar šo pantu;
- reglamentē atbildību par tiesību uz informāciju ļaunprātīgu izmantošanu; vai
- paredz iespēju atteikties sniegt informāciju, kas piespiestu 1. punktā minēto personu atzīt, ka tā vai tās tuvi radinieki ir ņēmuši dalību intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumā; vai
- reglamentē informācijas avotu vai personas datu apstrādes konfidencialitātes aizsardzību.

4. iedaļa

Pagaidu un piesardzības pasākumi

9. pants

Pagaidu un piesardzības pasākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesu iestādes pēc prasītāja lūguma var:

a) attiecībā uz iespējamo pārkāpēju izdot iepriekšēju izpildrakstu, lai novērstu iespējamus intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus vai lai uz pagaidu laiku aizliegtu iespējamo tiesību pārkāpumu turpināšanu, attiecīgā gadījumā, ja to paredz valsts tiesību akti, iekasējot regulāru kavējuma naudu, vai lai šādas rīcības turpināšanu pieļautu tikai tad, ja ir sniegta garantija, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai tiesību īpašniekam; iepriekšēju izpildrakstu saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem var izdot arī attiecībā uz starpnieku, kura pakalpojumus izmanto trešā persona, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības; noteikumi par izpildrakstiem, kas attiecas uz starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanai, ir paredzēti Direktīvā 2001/29/EK;

b) dot rīkojumu arestēt vai nogādāt atpakaļ preces, ar kurām, iespējams, pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, lai novērstu to nokļūšanu vai apriti tirdzniecības tīklā.

2. Ja pārkāpums ir izdarīts komerciālā mērogā, dalībvalstis nodrošina to, ka, ja cietusi puse norāda uz apstākļiem, kas var traucēt kompensācijas piedziņu, tiesu iestādes var dot rīkojumu kā piesardzības pasākumu piemērot iespējamā pārkāpēja kustamā un nekustamā īpašuma arestu, tostarp bankas kontu un citu aktīvu bloķēšanu. Tālāk kompetentās iestādes var pieprasīt bankas, finanšu vai tirdzniecības dokumentus vai atbilstošu pieeju vajadzīgajai informācijai.

3. Attiecībā uz 1. un 2. punktā minētajiem pasākumiem tiesu iestādes ir pilnvarotas likt prasītājam sniegt tām visus prasītājam pieejamos pierādījumus, lai pietiekamā mērā tās pārliecinātu, ka prasītājs ir attiecīgo tiesību īpašnieks un ka prasītāja tiesības tiek pārkāptas, vai ka šāds pārkāpums drīzumā var notikt.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. un 2. punktā minētos pagaidu pasākumus attiecīgos gadījumos var veikt, nesaņemot atbildētāja atbildi, jo īpaši gadījumos, kad kavēšanās radītu neatgriezenisku kaitējumu tiesību īpašniekam. Šādā gadījumā abas puses par pasākumiem informē nekavējoties un vēlākais tūlīt pēc pasākumu veikšanas.

Pēc atbildētāja pieprasījuma veic atkārtotu lietas izskatīšanu, ietvert tiesības tikt uzklautam, lai pieņemamā laika posmā pēc informēšanas par pasākumu veikšanu izņemtu, vai minētie pasākumi ir jāgroza, jāatceļ vai jāapstiprina.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc atbildētāja pieprasījuma 1. un 2. punktā minētos pagaidu pasākumus atceļ vai tie vairs nav spēkā, ja prasītājs pieņemamā laika posmā kompetentajā tiesu iestādē neuzsāk tiesvedību attiecīgās lietas sakarā; minēto laika posmu, ja dalībvalsts tiesību akti to ļauj, nosaka tiesu iestāde, kas piemēro jusi attiecīgos pasākumus, vai, ja minēto laika posmu šādi nenosaka, tas nepārsniedz 20 darbdienu vai 31 kalendāro dienu – atkarībā no tā, kurš termiņš ir ilgāks.

6. Kompetentās tiesu iestādes var noteikt, ka 1. un 2. punktā minētos pagaidu pasākumus veic, ja prasītājs iemaksā atbilstošu drošības naudu vai sniedz līdzvērtīgu garantiju, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai par atbildētājam radīto kaitējumu, kā paredzēts 7. punktā.

7. Ja pagaidu pasākumus atceļ vai ja tie vairs nav spēkā prasītāja rīcības vai rīcības trūkuma dēļ, vai ja vēlāk konstatē, ka intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma vai pārkāpuma drauda nav bijis, tiesu iestādes ir pilnvarotas pēc atbildētāja pieprasījuma likt prasītājam sniegt atbildētājam atbilstošu kompensāciju par minēto pasākumu radīto kaitējumu.

5. iedaļa

Pasākumi, ko veic, pamatojoties uz lēmumu par lietas būtību

10. pants

Korektīvi pasākumi

1. Neskarot pārkāpuma dēļ tiesību īpašniekam radīto kaitējumu un neparedzot kompensāciju, dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes pēc prasītāja lūguma var dot rīkojumu veikt atbilstošus pasākumus attiecībā uz precēm, kuru sakarā tās ir konstatējušas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, un vajadzības gadījumā arī attiecībā uz materiāliem un darbarīkiem, ko galvenokārt lieto minēto preču radīšanā vai ražošanā. Šādi pasākumi ietver:

- a) izņemšanu no tirdzniecības aprites;
- b) galīgu izņemšanu no tirdzniecības aprite; vai
- c) iznīcināšanu.

2. Tiesu iestādes nosaka, ka šie pasākumi ir veicami par pārkāpēja līdzekļiem, ja vien nav īpašu iemeslu tā nedarīt.

3. Izvērtējot lūgumu veikt korektīvus pasākumus, ņem vērā to, ka aizsardzības līdzekļiem jābūt proporcionāliem pārkāpuma nopietnībai, kā arī trešo personu intereses.

11. pants

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi

Dalībvalstis nodrošina, ka, ja tiesa ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, tiesu iestādes var attiecībā uz pārkāpēju izdot izpildrakstu, lai aizliegtu turpināt pārkāpuma darbības. Ja attiecīgās valsts tiesību akti to paredz, par nepakļaušanos izpildrakstā noteiktajam attiecīgā gadījumā ir jāmaksā regulāra kavējuma nauda, lai nodrošinātu izpildraksta

izpildi. Dalībvalstis nodrošina arī to, ka tiesību īpašnieki var lūgt piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret starpniekiem, kuru pakalpojumus izmanto trešā persona intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanai, neskarot Direktīvas 2001/29/EK 8. panta 3. punktu.

12. pants

Alternatīvi pasākumi

Dalībvalstis var paredzēt, ka attiecīgos gadījumos un pēc tās personas lūguma, uz ko attiecas šajā iedaļā paredzētie pasākumi, kompetentās tiesu iestādes tā vietā, lai piemērotu šajā iedaļā paredzētos pasākumus, var minētajai vainīgajai personai likt izmaksāt finansiālu kompensāciju cietušajai pusei, ja vainīgā persona ir rīkojusies neapzināti un bez nolaidības, ja attiecīgo pasākumu veikšana minētajai personai radītu nesamērīgu kaitējumu un ja finansiālas kompensācijas izmaksa šķiet pieņemama.

6. iedaļa

Kompensācijas un tiesu izdevumi

13. pants

Kompensācijas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes, saņemot cietušās puses iesniegumu, piespriež pārkāpējam, kas apzināti ir iesaistījies kontrafakta darbībā vai kam ir bijis pamats apzināties, ka minētā darbība ir kontrafakta darbība, izmaksāt tiesību īpašniekam kompensāciju, kas atbilst pārkāpuma dēļ radītā kaitējuma apmēram.

Nosakot kompensācijas apjomu, tiesu iestādes:

a) ņem vērā visus attiecīgos aspektus, piemēram, cietušajai pusei radītās negatīvās ekonomiskās sekas, tostarp zaudēto peļņu, pārkāpēja negodīgi gūto peļņu un attiecīgos gadījumos arī citus faktorus, kas nav ekonomiskie faktori, piemēram, tiesību īpašniekam pārkāpuma dēļ nodarīto morālo kaitējumu;

vai

b) kā alternatīvu a) apakšpunktā minētajam attiecīgos gadījumos kaitējuma atlīdzinājumu nosaka kā vienreizēju maksājumu, pamatojoties uz noteiktiem faktoriem un noteikti ņemot vērā honorāru vai maksājumu summu, kas būtu saņemta, ja pārkāpējs būtu prasījis atļauju izmantot attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Ja pārkāpējs ir iesaistījies kontrafakta darbībās neapzināti vai viņam nav bijis pamats to apzināties, dalībvalstis var noteikt, ka tiesu iestādes var dot rīkojumu par peļņas vai iepriekš noteiktās kompensācijas atgūšanu.

14. pants

Tiesu izdevumi

Dalībvalstis paredz, ka pieņemamus un samērīgus tiesu izdevumus un citas izmaksas, kas radušās lietā uzvarējušajai pusei, parasti sedz zaudējusī puse, ja vien tas nav pretrunā ar taisnīguma principiem.

7. iedaļa

Publicitātes pasākumi

15. pants

Tiesas lēmumu publicēšana

Dalībvalstis paredz, ka tiesvedībā par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu tiesu iestādes var pēc prasītāja lūguma un par pārkāpēja līdzekļiem piemērot attiecīgus pasākumus informācijas izplatīšanai par tiesas lēmumu, tostarp lēmuma paziņošanai un tā publicēšanai pilnībā vai daļēji publicēšanai. Dalībvalstis var paredzēt citus papildu publicitātes pasākumus atbilstīgi attiecīgā gadījuma apstākļiem, tostarp plaša mēroga reklāmu.

III NODAĻA

Dalībvalstu sankcijas

16. pants

Dalībvalstu sankcijas

Neskarot šajā direktīvā paredzētos civiltiesību un administratīvos pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus, intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu gadījumos dalībvalstis var piemērot citas atbilstošas sankcijas.

IV NODAĻA

Rīcības kodeksi un administratīvā sadarbība

17. pants

Rīcības kodeksi

Dalībvalstis veicina to, ka:

- a) tirdzniecības vai profesionālas apvienības vai organizācijas izstrādā Kopienas mēroga rīcības kodeksus, lai veicinātu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, jo īpaši iesakot iestrādāt optiskajos diskos kodu, kas ļauj identificēt to izcelsmi;
- b) Komisijai iesniedz valstu un Kopienas mēroga rīcības kodeksu projektus un šo rīcības kodeksu piemērošanas novērtējumus.

18. pants

Novērtējums

1. Trīs gadus pēc 20. panta 1. punktā noteiktās dienas visas dalībvalstis iesniedz Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu.

Komisija, pamatojoties uz šiem ziņojumiem, izstrādā ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu, ietverot veikto pasākumu efektivitātes novērtējumu, kā arī novērtējumu par direktīvas ietekmi uz jauninājumu ieviešanu un informācijas sabiedrības attīstību. Šo ziņojumu nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai. Ja vajadzīgs un ņemot vērā Kopienas tiesību sistēmas attīstību, ziņojumam pievieno priekšlikumus šīs direktīvas grozīšanai.

2. Dalībvalstis sniedz Komisijai palīdzību, kas tai var būt vajadzīga, lai izstrādātu 1. punkta otrajā daļā minēto ziņojumu.

19. pants

Informācijas apmaiņa un korespondenti

Lai veicinātu sadarbību, tostarp informācijas apmaiņu, dalībvalstu starpā un dalībvalstu un Komisijas starpā, katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākus valsts korespondentus, ar ko var sazināties par visiem jautājumiem, kuri attiecas uz šajā direktīvā paredzēto pasākumu īstenošanu. Dalībvalstis paziņo informāciju par savu(-iem) korespondentu(-iem) pārējām dalībvalstīm un Komisijai.

V NODAĻA

Nobeiguma noteikumi

20. pants

Īstenošana

1. Dalībvalstīs (*) stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Strasbūrā, 2004. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētājs

P. COX

Kad dalībvalstis pieņem šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāmas šādas atsauces.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus tos tiesību aktus, ko tās pieņēmušas jomā, ko reglamentē šī direktīva.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

M. McDOWELL

(*) Divdesmit četri mēneši pēc šīs direktīvas pieņemšanas dienas.